

אבות תקנום

תמצית סוגיות ה"דף היומי"

מתוך "דרך ישרה" מסכת נדרים

דפים כז - לג, פרשת הקת תשע"ה

דרך ישרה תמצית הדף

צדף כז-כט

- *נדרי אונסין. *הפקיעה בקדושת דמים וגוף.
- א. נדרי אונסין 1. הדירו חבירו ויאכל אצלו וחלה הוי נדר אונסין ולא חל. 2. מי שהתפס זכויותיו בב"ד ואמר שאם לא יבא עד זמן פלוני יתבטלו ונאנס ולא בא, לרב הונא בטלו ואינו אסמכתא כיון דמתפסין זכותיה ואמר שיתבטלו, ולרבא אנוס רחמנא פטריה מלבד אונסא דמגליא ובגט מעכשיו ונאנס הויא גיטא דתלינן בדעתו. 3. נודרים למוכס שאין לו קצבה או בעומד מאליו ושרי ע"י דברים שבלב משום אונסא, ומייתי דב"ש אוסרים להשבע ולפתוח לו ובמה שאינו מדירו וב"ה שרו בהנך.
- ב. הפקיעה והפדיון בקדושת דמים וקדושת הגוף 1. האומר נטיעות אלו קרבן אם אינן נקצצות היום קדושות ויש להם פדיון, וקמ"ל דחל אף שיש רוח סערה וסבר שלא ינצלו. 2. האומר נטיעות אלו קרבן עד שיקצצו אין להם פדיון ואם פדאן הוא חוזרות וקדושות ואם פדאום אחרים אינם חוזרות וקדושות, והנותן לאשה שתי פרוטות באחת מקדשה ובאחד אומר התקדשי לאחר שאגרשך אינה מקודשת דאשה הויא כפדאווה אחרים. 3. אם נקצצו לבר פדא צריכים לפדותן ולעולא א"צ, ולא אמרינן קדושה שבהן להיכן הלכה דהוי קדושת דמים ופקעה בכדי משא"כ קדושת הגוף כגון קידושין. 4. אדם יכול לומר שור זה עולה כל שלושים יום ואח"כ יהא שלמים, משום דאיירי לדמים אבל קדושת הגוף לא פקעה בכדי. 5. בסיפא מעכשיו שלמים ואח"כ עולה להו"א איירי בקדושת הגוף לבר פדא, ודחינן דה"נ איירי בקדושת דמים ואינו מקדושה חמורה לקדושה קלה, אלא אתי למימר שיכול לומר שיהיה עולה לאחר שלושים יום בלא לומר שיהא מעכשיו שלמים ויחול כמו באשה דמקודשת אפילו שנתעכלו המעות, ואפילו למ"ד שאשה חוזרת מיהו הכא אמירתו לגבוה כמסירתו להדיוט.

צדף ל-לב

- *הלשונות ומה בכלל הנדר. *גדולה מילה. *אברהם אבינו. הדרן!
- א. הלשונות בנודר ומה בכלל 1. הנודר מיורדי הים מותר ביושבי היבשה ומיושבי היבשה אסור מיורדי הים, ואמרינן לא באלו ההולכים מעכו ליפו אלא במי שדרכו לפרש, ופליגי אי קאמר לקולא שאינם בכלל יורדי הים ומותרים או לחומרא שאף מי שדרכו לפרש בכלל יושבי היבשה. 2. הנודר

מרואי החמה אסור אף בסומין כיון שהחמה רואה אותן, ומותר רק בדגים ועופרים. 3. הנודר משחורי הראש זהו אנשים מדלא קאמר בעלי שיער, ולכן אסור בקרחים ובעלי שיבות ומותר בנשים שראשם לעולם מכוסה ובקטנים שתמיד ראשם מגולה. 4. הנודר מן הילודים מותר בנולדים ומן הנולדים אסור בילודים ור"מ מתיר, ולחכמים נתכוון למי שדרכו להוולד ולמעט רק דגים ועופות. 5. הנודר משובתי שבת או אוכלי שום אסור בישראל וכותים ומותר בגויים, ומעולי ירושלים מותר אף בכהנים משום דנתכוון למצווה ועושה. 6. קונם שאיני נהנה לבני נח מותר בישראל ואסור בגויים, דמכיון שנתקדש אברהם נקראו על שמו. 7. שאיני נהנה לזרע אברהם אסור בישראל ומותר בגויים אפילו מישמעאל ועשיו שנאמר כי ביצחק יקרא לך זרע ולא כל יצחק, ומייתי דבזבינא מיצעא הלוקח והמוכר נהנים אבל בזבינא חריפא רק הלוקח נהנה ובזבינא דרמי על אפיה רק המוכר. 8. שאיני נהנה לערלים מותר בערלי ישראל ואסור בגוי מהול, שאיני נהנה למולים אסור בערלי ישראל ומותר בגוי מהול כיון שהערלה קרויה על שם הגויים ומאוסה היא העולה שנתגנו בה רשעים.

ב. גדולה מילה 1. נכרתו עליה י"ג בריתות. 2. דוחה שבת. 3. לא נתלה למשה עליה ונענש על שנתעסק במלון תחילה, ופליגי אם השטן בקש להרוג את משה שהוא חתן צפורה או את התינוק שנקרא חתן, ובאו אף וחימה ובלעוהו ונשארו רק רגליו וצפורה מלה ומיד וירף ממנו, ומשה בקש להרגו וי"א שהרג את החימה ונשאר רק גונדיה. 4. דוחה את הנגעים. 5. על אף שלא היה מי שנתעסק במצוות כמו אברהם אבינו, לא נקרא תמים אלא מתי שנימול שנאמר התהלך לפני והיה תמים. 6. אלמלא המילה לא ברא ה' את עולמו. 7. שקולה כנגד כל מצוות התורה שנאמר ע"פ הדברים האלה כרתי ברית. 8. בלעדיה לא נתקיימו שמים וארץ, וי"א שמתקיימים בזכות התורה.

ג. סוגיית אברהם אבינו 1. כאשר ה' אמר לו התהלך לפני והיה תמים אחזתו רעדה שמא יש בו דבר מגונה, וכאשר ה' אמר לו ואתנה בריתי נתקרה דעתו. 2. ראה באיצטגננות שאינו ראוי להוליד ויוצא ה' אותו החוצה מכך שאין מזל לישראל. 3. כל המתמים את עצמו ה' מתמים עמו שנאמר עם תמים תתמם, ושעה עומדת לו שנאמר והיית לאב המון גויים, ומכניסין אותו במחיצה לפנים ממלאכי השרת שנאמר כי לא נחש ביעקב, אבל כל המנחש לו נחש מדה כנגד מדה. 4. אברהם נענש שבניו נשתעבדו במצרים מאתים ועשר שנים כיון שעשה אנגריא בת"ח שנאמר וירק את חניכיו וזהו בזהב או בתורה, או משום שהפריז על מדותיו של ה' שאמר במה אדע, או שהפריש בני"א מלהכנס תחת כנפי השכינה כאשר מלך סדום אמר תן לי הנפש. 5. חניכיו היו שלש מאות שמונה עשרה, זה אליעזר שהיה לבד או שקול כנגד כולם. 6. אברהם הכיר את בוראו מגיל שלש למשך קע"ב שנים שנאמר עקב אשר שמע אברהם בקולי, וכן מייתי גימטריא השטן זהו שס"ד יום. 7. בתחלה היה שמו אברם ושלט על רמ"ג איברים, ולבסוף נקרא אברהם שה' השליטו גם על שתי עינים שתי אזנים וראש הגויה, ועם שתי ידיים שתי רגלים ופה זהו עשרה שליטים אשר היו בעיר קטנה ואנשים בה מעט שזה הגוף. 8. ה' בקש להוציא כהונה משם שהיה כהן לאל עליון, והפסיד בגלל שהקדים את ברכת אברהם לברכת המקום.

הדרן עלך פרק שלישי!

פרק רביעי— חין בין המודר

צדקה לג

*מודר מאכל. *דיני מודר הנאה בפרקין.

א. דין המודר מאכל מחבירו שאמר הנאת מאכלך עלי 1. מותר בדריסת הרגל וכלים שאין עושים בהם אוכל נפש משא"כ המודר הנאה. 2. אסור להשאילו נפה וכברה ריחים ותנור וה"ה שק וחמור להביא פירות, מותר בחלוק טבעת טלית ונזמים, ובעי בסוס לרכב עליו טלית להיראות בה ולעבור בשדהו. 3. דבר שמשכירין כיו"ב אסור, ונפה וכברה אסור אף שאין משכירין אתי כר"א דאוסר ויתור במודר הנאה. 4. המודר מחבירו מאכל לפני שביעית יורד לתוך שדהו ואינו אוכל מהפירות, ואם נדר ממנו בשביעית שרי אף לאכול.

ב. דיני המודר הנאה מחבירו בפרקין מדף לג עד מב 1. דף לג, שוקל שקלו. 2. פורע חובו וכשיטת חנן דהוי מבריח ארי או ככו"ע בלוח ע"מ שיפרע לכשירצה ולאידך גזירה אטו ליפרע. 3. באבידה אם נכסי המוצא אסורים על המאבד לל"ק מחזיר ולל"ב פליגי אם יחזיר, ובמקרה שנכסי המאבד אסורים על המוצא לל"ק פליגי ולל"ב מחזיר משום דפרוטה דרב יוסף לא שכיחא. 4. דף לה, תורם תרו"מ לדעתו. 5. מקריב עליו קיני זבים זבות נדות יולדות, וכן חטאות ואשמות. 6. מלמדו מדרש הלכות ואגדות ולא מקרא, אבל לבניו מותר. 7. דף לה, זן את אשתו ובניו אף שחייב במזונותיהם, ואם נכסי החתן אסורים על אבי הכלה מותר לו לשאת את בתו, ובנכסי אבי הכלה אסורים על החתן מותר רק להשיא לו את בתו הבוגרת ומדעתה אבל בקטנה אסור שהרי מוסר לו שפחה לשמשו. 8. לא יזון את בהמתו הטהורה, בטמאה פליגי דעבידן לפטומא, ועבדיו ושפחותיו הכנענים שרי דעבידי למנחרותא. 9. נכנס לבקרו עומד אבל לא יושב, וזהו אם נכסי המבקר אסורין על החולה ובמקום שנוטלין שכר על הישיבה, או גזירה שמא ישהה, או שנכסי החולה אסורים על המבקר וכגון שלא הדירו מחיותיה. 10. מרפאו רפואת נפש אבל לא רפואת ממון, להו"א שרי בחנם ולא בשכר, ולמסקנא גופו שרי ובהמתו אסור אבל מותר לומר סם פלוני יפה לה. 11. דף מא, רוחץ עמו באמבטי גדולה, ובקטנה פליגי, ולהזיע שרי אף בקטנה. 12. ישן עמו במיטה בקיץ אבל בחורף רק במטה גדולה ור"מ אוסר, ומיסב עמו על המיטה. 13. אוכל עמו על השלחן אבל לא בתמחוי אא"כ חוזר לבעה"ב, וכן לא יאכל עמו באבוס שלפני הפועלים. 14. לא יעשה עמו באומן הקרוב דמרפי לארעא, וברחוק פליגי אי גזרינן אטו קרוב. 15. דף מב, בשביעית אינו יורד לתוך שדהו ואם נדר ממנו בשביעית אוכל מן הנוטות, ובנדר לפני שביעית דאסור זהו באילנות העומדות על הגבולין או אף בפנים וגזירה שמא ישהה בעמידה וה"ה אם בעל השדה אסר על חבירו בלשון נכסים אלו עליך, אבל באמר לפני שביעית נכסי עליך אוכל מן הנוטות. 16. אסור לשאול וללוות למכור ולקנות, אבל להשאיל ולהלוות אסור רק בנדרו הנאה זה מזה, וי"א דבכל גווני שייכא גזירה.

גדף כז ר"ך

א. אסמכתא 1. לרש"י אף במחילה, ולרמב"ם רק באני אתן. 2. ב"ד חשוב סגי, ולרמב"ם דוקא סמוך. 3. הטעם דבעי קנו מינה, לר"ן דליכא הודאה גמורה מכיון שתלה באם, וי"א משום הפקעת ב"ד. 4. מעכשיו אין בו אסמכתא, וא"צ ב"ד חשוב.

גדף כחבט ר"ך

א. לפשוט איבעית ר"א במקדש לאחר שיגרשנה: 1. מפדאן הוא א"א, כיון דאשה לא מקדשת עצמה לאיש. 2. מפדאום אחרים א"א, דלא דמיא ממש כיון שמכנסת עצמה לרשותו במעט. 3. שדה

שאני מוכר לכשאקחנה תקדוש, לרשב"א שמעינן מהא דמקודשת, ולר"ן קידושין שניים א"א לו לעשותם עכשיו משא"כ הקדש דבידו בעת.

פדף ל- לא רך

- א. ההקדש: 1. לדמי קרבן. 2. לקונם דחמיר כקרבן, ובר"מ דיש פדיון לקונם כללי.
- ב. הקושיא אי תני קדושות 1. למ"ד לדמי קרבן דקדושות ויש פדיון. 2. למ"ד קונם מקשה דקמ"ל כרמי, ודחי דלא שמעינן לדין דחיילא קדושה.
- ג. מח' בר פדא 1. לרשב"א רק לאחר שיקצו. 2. לר"מ קרטבי פליגי אף אי פדאן חוזרות וקדושות.
- ד. הדין בממונות 1. לרשב"א אמר קנה מעכשיו עד שאעלה, אם קנה ממנו השדה חוזרת לקונה. 2. לר"מ קרטבי נשאר למוכר ולא חוזר.
- ה. למחר אינך אשתי לאב"י 1. יוצאה בלא גט. 2. יוצאה בגט, כיון דאין באשה קנין פירות אלא רק קנין הגוף.
- ו. התירוץ לדמי 1. רק לרבא ולא לבר פדא דס"ל קדושת דמים לא פקעה בכדי. 2. אף לבר פדא, ואיירי שפדה ולכן חלה קדושת שלמים אח"כ.
- ז. מעכשיו שלמים ולאחר ל' עולה מאי קמ"ל 1. קדושת הגוף לא פקעה בכדי. 2. בקדושה קלה דשלמים. 3. אף במתפיש חלות לאחר מכן. 4. אף דקדושת שלמים כבר חלה כשהקדישה לעולה. 5. אף בהקדים ואמר עולה קודם.

הלכן עלך פרק שלישי – חרבעה נדרים

פרק רביעי – אין בין המודר

פדף לג רך

- א. קפידא בדריסת הרגל 1. הכא בסתם דריסה וליכא קפידא. 2. להתעכב איכא קפידא, ושרי רק בשותפין.
- ב. פסקא דמלתא 1. מודר מאכל רק מאכילה. 2. מאכלך אסור גם בלעיסת חטים. 3. לידי מאכל אסור בשאילת נפה, ובלעיסת חטין לר"ן שרי ויש אוסרין.
- ג. מפרנס 1. בסתם לפי חנן, לרשב"א גובה מהאשה דנחשב שלוותה היא, ולר"ן איבד דסתמא נחית ע"ד הבעל. 2. פורע חוב לכו"ע איבד מעותיו, דיאמר הייתי מפייסו.

שאלות לחזרה ושינון

ג. סוגיית אברהם אבינו (8) הדרן!

פרק רביעי- אין בין המודר

דף לג

א. דין המודר מאכל מחבירו (4)

ב. דיני המודר הנאה מחבירו שבפרקין (16)

דף כז- כט

א. נדרי אונסין (3)

ב. הפקיעה והפדיון בקדושת דמים וקדושת

הגוף (5)

דף ל- לב

א. הלשונות במודר ומה בכלל (8)

ב. גדולה מילה (8)

הושלמה סדרת "דרך ישרה" על כל הש"ס! יצאו לאור בס"ד מסכתות:

מכות שבועות
עבודה זרה הוריות
מחודדין בפ"ד
זבחים
מנחות
חולין
בכורות עם הקדמות ומושגים
ערכין-תמורה
כריתות-מעילה
נדה

יבמות
כתובות
נדרים
נזיר סוטה
גיטין
קידושין - עם תורתך שעשועי, סימני הדף, ותוספתא
בבא קמא
בבא מציעא
בבא בתרא א-ב
סנהדרין א-ב עם "יש סדר
לגמרא" ותמצית כל המסכתא.

ברכות עם מחודדין בפ"ד.
שבת מהדורה חדשה.
עירובין
פסחים
שקלים ר"ה
יומא
סוכה
ביצה תענית
מגילה-פורים עם מדרש,
תוספתא, ותמצית מחזיר יין לרמ"א
מו"ק חגיגה

ניתן להשיג: בטל' 054-8479220, ת.ד. 5053 בני ברק, yesodot100@gmail.com מחיר: 5 ₪.

חיבורים נוספים מבית "דרך ישרה":

נשיח בחוקין 1270 מצוות לפי כל השיטות של מוני תרי"ג המצוות.
בחקותין אשתעשע - על תרי"ג מצוות, לשיטת בה"ג ואזהרות ר"ש אבן גבירול.
עתים לתורה - לוחות ללימוד יומי לכל יהודי, עם הרב מרדכי גנוט שליט"א.

שירת ישראל - סוגיות מסכת ב"ק.
קיצור חודים מנוקד ומסודר.
קיצור אלשין רות
קיצור אלשין אסתר
קיצור אלשין איכה בקרוב בס"ד על שה"ש וקהלת.

באהבת תשגה תמיד - שיחות באהבת תורה ודרכי זכירתה מהגאון רבי בונים שרייבר שליט"א.
איזוהי דרך ישרה - כיצד ללמוד לשנן ולזכור, עם הכנה למסכת מכות.
הקדמות ומושגים - סדר קדשים, בקרוב בס"ד על סדרי זרעים וטהרות.

ניתן להצטרף לקהל הקוראים,

ולקבל את העלון במייל
לפרטים תגובות והערות:
yesodot100@gmail.com

~142~

המערכת